

Visuel historie – en guldgrube af spændende kilder

Skyggebjerg, Louise Karlskov

Publication date:
2018

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Skyggebjerg, L. K. (2018). Visuel historie – en guldgrube af spændende kilder. Dansk Historisk Fællesråd. <http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/visuel-historie>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Visuel historie

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 207

Del artikel:

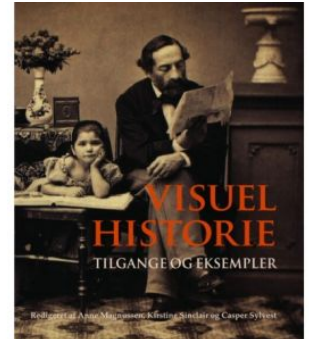
historie. Tilgange og eksempler

Syddansk Universitetsforlag 2018, 358 sider, 298 kr.

Visuel historie – en guldgrube af spændende kilder

Anne Magnussen, Kristine Sinclair og Casper Sylvest (red.)

Visuel

Af Louise Karlskov Skyggebjerg

Antologien "Visuel historie. Tilgange og eksempler" er udgivet af Syddansk Universitetsforlag og har til formål at introducere historiestuderende og historikere til arbejdet med visuelle kilder. Det gør den dels gennem en introduktion, dels gennem en række konkrete eksempler. Bogen er bl.a. tænkt til brug i metodeundervisningen på SDU og indledes med spørgsmålene: "Hvilken betydning og karakter har visuelt materiale i historisk arbejde? Hvad er dets potentiale, og hvordan kan og bør det anvendes?"

Bogen bygger generelt på den præmis, at historikere bruger visuelt materiale som illustrationer snarere end som kilder, og det er formålet at gøre noget ved det. Bogen skal derfor give generel inspiration og konkret hjælp i arbejdet med visuelle kilder og råde bod på, hvad forfatterne kalder et savn af praktisk-metodiske overvejelser omkring visuelle kilder. Den skal kort sagt bidrage til at skabe en "faglig visuel literacy".

I introduktionen præsenteres en model til analyse af visuelle udtryk inspireret af Gillian Rose, der har udgivet bogen "Visual Methodologies", der i 2016 udkom i 4. udgave. Modellen skelner mellem udtryk, ophav/produktionskontekst og reception/receptionskontekster, der er tre overskrifter, der ikke er særlige for visuelle udtryk, samt mellem teknologisk, kompositorisk og social modalitet, som er begreber hentet fra Gillian Roses arbejde. Modellen beskrives som en form for tjekliste, historikere kan bruge i analysen af visuelt materiale. Der henvises løbende til den i bogens forskellige kapitler, og den skal tilsyneladende fungere som en slags rød tråd gennem bogen.

Introduktionen præsenterer også det historiesyn, forfatterne bekender sig til, hvor der tales om det visuelle performative egenskaber, altså lægges vægt på, hvad det visuelle gør eller skaber, samtidig med at der peges på kontekstens afgørende betydning for beskuerens reception og brug af det visuelle udtryk. Et eksplicit formuleret mål med bogen er bl.a. at udfordre den antagelse om autenticitet, der ifølge forfatterne knytter sig til meget visuelt materiale, fx fotografier.

Bogens kapitler er fordelt i tre afsnit, der lægger særligt vægt på henholdsvis sammenhængen mellem billede og tekst, sammenhængen mellem billeder og fortællinger og endelig billedet som ikon eller symbol. Kapitlerne om sammenhængen mellem billeder og fortællinger er fx særligt optaget af, hvordan fortællinger konstrueres i/gennem billeder, og hvordan det relaterer sig til magt. Hvert af de tre afsnit indledes med en introduktion, hvor særlige pointer, begreber o.l. fremhæves og de enkelte bidrag introduceres. Denne struktur fungerer rigtig godt.

De forskellige kapitler er generelt også velskrevne, og man kommer gennem vidt forskellige former for visuelle udtryk lige fra fotografier og propagandafilm over skulpturgrupper og mosaikker til kartografi. Også tidsmæssigt er vi vidt omkring, og netop forskelligartetheden er en styrke ved bogen. Der er kort sagt noget for næsten enhver smag. Til gengæld kommer det til at virke lidt mekanisk og pligtmæssigt med den konstante tilbagevisning til modellen fra introduktionen, der for anmelderen aldrig rigtig kom til at fungere som det samlende punkt, den virker til at være tænkt som. Jeg blev faktisk lidt træt af modellen i stedet for at få lyst til at bruge den i praksis, og det var vist ikke lige det, der var meningen.

Personligt blev jeg mest optaget af kapitlet om kartografi, fordi det understreger ikke bare den kulturbundethed, men også den standardisering, der ligger bag vores tolkning af de utallige visuelle udtryk, vi udsættes for i hverdagen. I modsætning til mange af de andre visuelle udtryk, der analyseres i bogen, må landkortene helst ikke vække følelser, men henter troværdighed og værdi i kraft af deres entydighed, som det hedder i bogen. Deres måde at formidle information på sætter dermed mange af de andre analyserede eksempler i et spændende relief lige fra atomskyer til døde børn.

Jeg savnede i bogen en højere grad af betoning af og refleksion over samspillet mellem det visuelle og andre kilder. Flere steder i bogen kommer der ret almindelige kildeovervejelser frem, og det er som læser lidt svært at følge, hvad det er, der for forfatterne gør det visuelle helt specielt som kildemateriale, bortset fra påstanden om, at det bruges for lidt. Hvornår er det

bare generelle overvejelser om historikerens arbejde med kilder af enhver slags, der fremføres med visuelle kilder som eksempler? Hvad adskiller fx arbejdet med visuelle kilder fra arbejdet med andre ikke-tekstlige kilder som ting? Det kunne jeg godt have tænkt mig at blive meget klogere på.

Som supplement ville jeg også have sat pris på eksplicite forslag til videre læsning og en større grad af inddragelse og præsentation af flere forskellige tilgange til og teorier om visuelt materiale. I og med at bogen virker til primært at være skrevet til historiestuderende, kunne jeg som færdiguddannet læser mange steder godt tænke mig, at bogen var gået et spadestik eller to dybere i den internationale litteratur. For mig ville det altså have styrket bogen, hvis den i højere grad også havde fungeret som en indgang til den historiske faglitteratur om brugen af visuelle kilder. Når det er sagt, så nød jeg virkelig at læse mig igennem alle de mange eksempler, og bogen kan bestemt anbefales som en første nemt læst introduktion til et utroligt spændende emnefelt.

[Historie-online.dk, den 12. december 2018]